

ÅTERRAPPORTERING
1/1 2023-31/12 2023

VINGINSAMLING

(NV-08975-22)

VINGAR KRICKA. FOTO: NIKLAS LILJEBÄCK

Återrapportering gällande bidrag ur viltvårdsfonden 2023 för "Vinginsamling".

Nedan följer Svenska Jägareförbundets (förbundets) skriftliga redogörelse om verksamhetsbidragets genomförande under 2023. Redovisningen beaktar de krav som ska uppfyllas enligt Naturvårdsverkets beslut i fråga om bidrag ur viltvårdsfonden 2023-02-09, NV-08975-22.

UPPDRAGSBESKRIVNING

Projektet har under 2023 haft som huvudsakligt mål att bygga upp en logistik, metod och en databas för en vinginsamling i Sverige. Detta var ett pilotprojekt för att lägga grunder för en långsiktig verksamhet. För verksamheten 2023 sattes åtta delmål upp i ansökan:

1. Finns ett system för insamlade vingar på plats och vingar når nationella koordinatörerna?
2. Har insamlade vingar kunnat åldersbestämmas?
3. Har vingar kunnat kopplas till jaktvårdskrets och är dessa väl spridda geografiskt?
4. Finns en lämplig och fungerande databas med de första data på plats?
5. Kan insamlade data samanalyseras med avskjutningstatistik?
6. Har workshop med extern referensgrupp genomförts?
7. Har verksamheten kommunicerats med berörda jägare?
8. Har kommunikationsinsatser till den breda jägarkåren genomförts?

1. HUR BIDRAGET HAR ANVÄNTS INOM ORGANISATIONEN

För verksamheten 2023 sattes åtta delmål upp i ansökan och av dessa har alla utom två mål genomförts till fullo. De två delmål där det finns förbättringspotential är de som gäller kommunikation gentemot jägarkåren. De mål som fokuserade på de mer tekniska bitarna har fått högsta prioritet och arbetet med dessa tog mer tid i anspråk än vad planerat för.

I ansökan planerades och budgeterades för att anlita administratörer på deltid i hela landet för att organisera en passiv insamling från jägare. Denna form av passiv insamling byggde på en förberedande informationsinsats.

Två bidragande faktorer föranledde en omstrukturering av projektet. Dels att beslut om verksamhetsbidraget kom sent och det blev svårt att ställa om verksamhetsplanering för administratörer samt att det efter konsultation med olika nyckelpersoner visade det sig mer naturligt och effektivare att utvalda jaktvårdskonsulenter och förtroendevalda i Jägareförbundet tog direktkontakt med fågeljagande jägare och stimulerade till insamling av vingar genom riktad information. Därefter löstes logistik med transporter och frysutrymme lokalt och behovsanpassat.

FOTO: NIKLAS LILJEBÄCK

Databas

En dedikerad modul byggdes upp i Jägareförbundets databas för avskjutningsstatistik, Viltdata. Detta arbete påbörjades direkt efter bidragsbeslut. Efter testkörning och vissa korrigeringar kunde målet kring databas anses vara uppfyllt innan jaktsäsongen påbörjades. I databasen kopplas varje inlagd vinge till ett skottdatum samt jaktlagsareal och vidare till jaktvårdskrets. Detta borgar för samordning med avskjutningsdata när detta ska analyseras tillsammans.

Insamling

Systemet för vinginsamling innefattar vid 2023 års utgång ett nätverk av drygt 30 nyckelpersoner som fungerar som lokala noder för insamlingen. Dessa personer är spridda från Haparanda i norr till Trelleborg i söder.

Insamlingen för 2023 är inte avslutad ännu då vissa transporter av vingar har dragit ut på tiden. Vingar har i omgångar transporterats till projektledaren. När denna rapport skrivs har drygt 1 000 vingar artbestämts (nio olika arter), åldersbestämts och förts in i databasen. Således har del-målen rörande själva insamlingen uppnåtts (delmål 1-5 i ansökan).

Workshop

29-30 november 2023 anordnades en workshop kring en svensk vinginsamling, "Utveckling av svensk vingsinsamling – för en förbättrad fågelförvaltning". Vid detta möte deltog delegater från Svenska Jägareförbundet, Naturvårdsverket, Sveriges Lantbruksuniversitet och Lunds universitet. Utöver dessa deltagare bidrog Aarhus Universitet (ansvariga för vinginsamlingen i Danmark) och Danska Jägareförbundet med presentationer och svarade på frågor. Vid mötet identifierades flera saker inför framtida verksamhet som kan förbättras och komplettera dagens datainsamling inom fågelförvaltningen.

Kommunikation

Under 2023 har vinginsamlingen kommunicerats via Jägareförbundets olika kanaler och ingått i presentationer på olika sätt. Dock har kommunikationsinsatserna inte kunnat prioriterats inom verksamheten som var önskat från början. Ambitionen var att under 2023 producera en instruktions/marknadsförande film för användande på sociala medier. Målen kring kommunikation har således uppfyllts om än inte till den grad som låg inom ambitionen med projektet 2023.

2. HUR BIDRAGET HAR FRÄMJAT VILTVÅRDEN

Verksamheten under 2023 var ett pilotprojekt med syfte att bygga upp en struktur för en svensk vinginsamling. En sådan struktur finns nu uppbyggd, men flera delar kan fortfarande utvecklas vidare.

Den data som genereras från en vinginsamling får störst nytta för viltvården när längre tidserier finns tillgängliga. Även om det gångna årets insamling fortfarande bara kan leverera preliminära data och data från ett enskilt år ska hanteras med försiktighet kan man från 2023 års insamling göra några intressanta nedslag.

Det har rapporterats att den svenska jakten på grågås inte påverkar ökningen i stammen, medan dagens jakttryck på kanadagås potentiellt reglerar tillväxten hos denna art. 2023 års data ger att 32 procent av grågässen som sköts var vuxna fåglar medan motsvarande siffra för kanadagås var 60 procent. Hade denna information varit tillgänglig när analyser av jakteffekter gjordes på dessa två arter hade detta starkt bidragit till bättre förklaringsmodeller för hur tillväxten påverkades av avskjutningen. När alla vingar för 2023 finns datalagda kan detta analyseras med avskjutningsstatistiken, vilken inte är tillgänglig förrän sommaren 2024.

Utöver den insamlade datas egenvärde för viltvården har verksamheten ökat jägares förståelse och intresse för insamling av data i samband med fågeljakt.

GRÅGÄSS. FOTO: THOMAS OHLSSON

3. VILKA RESULTAT HAR UPPNÅTTS?

Det enskilt främsta resultatet för 2023 är det nu finns ett etablerat program för vinginsamling i Sverige. I framtiden kan avskjutningsstatistik för fågelarter delas upp i olika ålderskategorier, vilket på längre sikt kan ge Sverige en betydligt bättre förvaltningsmodell för fågelpopulationer.

I ett längre perspektiv kan samanalyser med fågelinventeringsdata ytterligare minska osäkerhet kring måluppfyllnad inom fågelförvaltning samt bistå jaktidsberedning med högkvalitativa underlag.

De åtta delmål som sattes upp för 2023 års verksamhet har alla uppfyllts även om de två kommunikationsmålen inte riktigt nådde den uppsatta ambitionen som projektet själva hade.

Svensk avskjutningsstatistik samlas in baserat på jaktår, det vill säga skiftet juni/juli. För en fullständig rapport av 2023 års verksamhet och data bör samanalys med avskjutningsstatistik ingå. Vinginsamlingen fortgår under 2024 parallellt med insamling av avskjutning. Därför är det förbundets avsikt att utvärdera vinginsamlingsdata när avskjutningsstatistiken för jaktåret 2023/2024 skattas. Denna utvärdering kommer ske integrerat med "Årsrapport nationell avskjutning jaktåret 2023/2024" alternativt som en fristående rapport som ges ut samtidigt.

4. ÖVRIGA SYNPUNKTER

Data relaterad till avskjutningsstatistik samlas in baserat på jaktår och bidragen från Naturvårdsverket delas ut på baserat på kalenderår. Därför bör man fundera på hur man vill att avrapportering av sådana projektbidrag ska ske på bästa sätt.

ÖSTER MALMA MARS 2024

Öster Malma den dag som framgår av våra elektroniska underskrifter.

Niklas Liljebäck
Projekägare

Åke Granström
Tf Generalsekreterare

Denna återrapporering har signerats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.